

31.5.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi
Lausuntopyyntönumero: VN/12442/2021

Paltan lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 väliaikaisesta muuttamisesta

Palvelualojen työnantajat Palta ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 väliaikaisesta muuttamisesta.

Palta pitää erittäin tärkeänä, että terveysturvallisen matkustuksen avaamiselle laaditaan selvät ja reilut säännöt. Matkustamiseen tavalla tai toisella liittyvät toimialat ovat yksi eniten koronasta kärsineitä aloja.

Matkustuksen turvallisella avaamisella on erittäin suuri vaikutus taloudellemme ja Suomen tulee olla mukana yleiseurooppalaisessa rintamassa matkustamisen avaamisessa eikä täällä tule siksikään soveltaa niitä tiukempia rajoituksia tai vaatimuksia.

Valitettavasti vastoin Paltan odotuksia, hallituksen esitysluonnos ei vastaa EU:ssa yhteisesti sovittuja käytäntöjä. Tämä ei ole perusteltua. Suomen linjausten ja käytäntöjen tulee rakentua riskiperusteisuuteen ja niiden tulee vastata yleiseurooppalaisia, yhdessä sovittuja linjauksia sekä komission vaatimaa rajoitusten suhteellisuutta. Näkemyksemme mukaan riskiperusteisuus ja sitä kautta tulevat velvoitteet tulee rakentua Suomenkin osalta Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) ohjeistukselle.

Suomi oli mukana hyväksymässä toukokuun 20. päivä EU:n neuvostossa ulkorajasuosituksen ilmaantumisluvun nostamista 75:een. Palta katsoo, että rokotekattavuuden kasvaessa niin meillä kuin muualla, tätä ilmaantuvuusrajaa tulee noudattaa myös Suomessa ja sallia rajan alittavista maista matkustaminen EU:hun ilman rajoitteita. Tätä matalampaa ilmaantumislukua ei ole perusteltua vaatia myöskään EU:n sisäisessä matkustamisessa, ennemmin päinvastoin.

Palta esittää lisäksi seuraavia näkemyksiä liittyen Suomeen saapumisen edellytyksiin:

- Emme näe perusteltuna esitystä siitä, että Suomeen negatiivisella ennakkotestitodistuksella saapuvilta vaadittaisiin toinen testi kolmen vuorokauden sisällä saapumisesta. Erityisesti tätä on vaikea perustella silloin, kun Suomeen saavutaan hyvän ilmaantuvuusluvun ja korkean rokotekattavuuden maasta. Jos toisen testin vaatimus halutaan säilyttää, sen tulee perustua riskiperusteisuuteen.

31.5.2021

- Riskiperusteisuuteen tulisi perustua myös vaade toisesta testistä niiltä, jotka tulevat Suomeen ilman vaadittua tautitodistusta ja joiden on osallistuttava testiin viimeistään vuorokauden sisällä maahantulosta.
- Ehdotuksen pykäläluonnoksessa ei esitetä Suomeen tulijoilta omaehtoista karanteenia. Tämä on erittäin tärkeä ja välttämätönkin asia matkustamisen avaamiseksi. Kuitenkin saman pykälän perusteluissa todetaan, että matkustajia tullaan kehottamaan omaehtoiseen karanteeniin siihen asti, kun ehdotuksessa vaadittu toinenkin testi osoittautuu negatiiviseksi. Tämä on vastoin yleiseurooppalaista käytäntöä, sillä tällä hetkellä Schengen-alueella jo 21 valtiota 26:sta ei enää edellytä karanteenia matalan riskin maista ennakkotestitodistuksella todistuksella matkustettaessa. Pykälän perusteluita tulee muuttaa tältä osin vastaamaan yleiseurooppalaista linjaa.
- Esityksen mukaan maahan tulijoilta edellytettäisiin koko rokotussarjaa eli kahta rokotusta. Tämä vaade on perusteeton ja kyseinen momentti tulee muuttaa niin, että Suomeen pääsee ilman lisätestivaadetta yhden rokotuksen saaneena. Tätä muutosta tukee myös Suomen oma rokotestrategia, jonka mukaan ensimmäisen ja toisen rokotuksen väli on meillä 12 viikkoa. Esitys on kohtuuton myös suomalaisten matkustamisen kannalta ja aiheuttaisi huomattavia lisäkustannuksia, kun rokotetodistusta voitaisiin hyödyntää myöhemmin kuin muualla Euroopassa.
- Luonnoksen mukaan todistevaatimus koskisi vuonna 2008 tai aikaisemmin syntyneitä. Testitodistuksen vaatiminen yli 12 täyttäneiltä muodostaa esteen perheiden matkustamiselle. Ehdotusta tulee muuttaa siten, että ikäraja nostetaan 16-vuoteen.
- Esityksessä lainmuutoksen voimassaoloajaksi esitetään 31.5.2022 saakka. Tämä ei ole perusteltua rokotekattavuuden nopean kasvun näkökulmasta ja siksi voimassaoloaikaa on lyhennettävä merkittävästi. Tämän lisäksi ko. lainsäädännön tarkoituksenmukaisuutta on syytä arvioida säännöllisesti.

Lausuntonsa lopuksi Palta haluaa vielä muistuttaa perustuslaillisesta oikeudesta harjoittaa elinkeinoa. Nyt lausunnolla oleva esitysluonnos herättää vähintäänkin epäilyksen siitä, täyttääkö se perusoikeuksiin puuttumisen edellyttämää toimien oikeasuhteisuutta ja välttämättömyyttä. Esitysluonnos on yllä esittämällämme tavalla liian kategorinen ja jättää liian vähälle huomiolle mm. eri maiden ja alueiden epidemiologisen tilanteen sekä rokotekattavuuden kehityksen.

Kunnioitavasti,

Tatu Rauhamäki
Johtaja, elinkeinopolitiikka
Palvelualojen työnantajat Palta ry